

ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΚΡΗΤΙΚΟΙ ΉΡΩΕΣ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΒΕΡΓΗΔΕΣ

‘Ο Γιωργής, ό Ζαχαρίας κι’ ό Νικόλαος. Μιά τραγωδία στὸ Μεχέ. Η σφαιρά ποὺ ἐθανάτωσε τὴ Μαριόγκα. Θ. Ζ. Βέργης πειρατής. Μιά σειρά ἀνδραγαθημάτων ‘Ο Ιμβραΐμ Καπετανάκης καὶ σι Βέργηδες. Γύρω ἀπὸ τὸ Μετόχι. Ἐπικοί θάνατοι.

Τὸ ὄνομα τῶν ἀδελφῶν Βέργηδων είνε λατουετό στὴν Κορήτη, γιατὶ συνδέεται μὲ τοὺς ἀπέλυθερωτικοὺς ἄγνωνας τῆς μεγαλονῆσσαν. Μεγάλοντερος ἡπὶ αὐτὸν ἦταν ὁ καπετάν Γιωργῆς Βέργαρας ὁ Μοχιανός, γένημα-θρέψιμα τοῦ Ἡράκλειου. Νέος ώραίος μὲ ἀδηλητικὸν σῶμα, μὲ γενναῖα καὶ ἀποφασιστικὴ καρδιὰ, γρήγορα ἔγεινε τὸ μπλελάς τῶν ἀγάνων τῆς περιφερείας, ἀλλὰ καὶ γοήγορα ἀναγκάστηκε νὰ ἐγκαταλεύῃ τὴν Κορήτη καὶ νὰ ζητήσῃ ἀσύλο στὴν Ὑδρανὰ καὶ κατόπιν στὴν Κωνσταντινούπολι. Βριστάσθησε στὰ 1815. Τὴν Γιωργῆς ἔργαζόταν ἥσυχας καὶ μὲ φεύγοντι ὄνομα στὸν Ταρσοῦνα τῆς Πόλης. Στὸ Ἡράκλειο διώσις, στὸ πατρικὸ σπίτι του, εὗξε ἀφῆστοι μαζὶ μὲ τὸν γέροντα γονεῖς του καὶ μιὰ ἀδελφή, ἓνα δωριστότα πορτίτι, τοὺς τὰ κάλλι του ἄναψαν γις κτηνωδεῖς ἐπι-θυμίεις ἐνός ὅθιμανοῦ, τοῦ Μαχογού 'Αριφ 'Αγά.

Μιά νύχτα, ὁ Ἀριφ Ἀγᾶς μπαίνει στὸ σπίτι τοῦ Βέργα και
ζητεῖ νά το ἀπαλύσει. Οἱ γέροι σεργόνται στὰ πλαίσια του και τὸν
ἰκετεύοντα, μάλιστα. Ή κόρη σαν ἀληθινή Κορητικοπόλις, και
κει σε μιά γωνιά διπλισμένη μὲ μαχαίρι, Ο Ἀριφ Ἀγᾶς δριμέως
ἐπάνω της λυσσασμένος, και μὲ μιά πιστολιά τήνε ρίχνει νεκρή και
φρεγύει.

*Επειτα ἀπὸ τοία χρόνια, μιὰ νύχτα, οἱ γέροι ποὺ κοιμάντουσαν στὸ ημιμαγένειο τους σπίτι, ἀκοῦνται κτύπους στὴν πόρτα. 'Ανοίγουν καὶ βλέπουν τὸ γυνιό τους.

-- Γιωργή μου, έσύ έδω! κοάζει εκπληκτική ή μητέρα του.
— Έγώ!... "Ηρθα νά έκδικηθῶ τὸ θάνατο τῆς Μαριόγ-

τας μας!... Την ἄλλη μέρα δὲ Γιωργῆς πηγαίνει στὸ νεκροταφεῖο, ἀνοίγει τὸν οἰκογενειακὸ τάφο καὶ βρίσκει μέσα στὸ κουφάρι τῆς Μαριόγνας τὴν σφαλρὰ ποὺ τῆς ἐδωσε τὸ θάνατο. Γεμίζει τὸ δπλὸ τουρίχεν μέσα στὴν κάννα τὴν σφαλρὰ καὶ πηγαίνει νὰ βρῇ τὸν 'Αριφ 'Αγά. 'Ο αἰμοβόρος θύμωμανός καθότανε κάτω ἀπὸ τὸν ιστορικὸ πλατανό τῆς πλατείας καὶ ἔπινε τὸν καρφ του. Μόλις είδε τὸ Γιωργῆ ταράχητε κ' ἔβαλε τὸ χέρι στὴν κουμπιώφορο του, ἀλλὰ ταχύτερος ἐκείνος μὲ μιὰ πιστολιά κατάστηθα τόνες ξαπλώνεν νεφρό. Στὴν πρώτη στιγμή, οἱ ἄλλοι Τούρκοι σαστίζουν, κι' ὡς νὰ συνέλθουν δὲ τολμηρός ἐκδικητής βρίσκεται μακριά, φεύγει τις τεροπός ἔξω ἀπὸ τὸ Κάστρο, παίρνει τὰ βουνά καὶ κρύβεται σὲ μιὰ καλύβα Χριστιανοῦ.

Εμεινέ λίγον καιρόδιο κρυμμένος και τέλος κατώπιθωσε νά μπή σε καράβι και νά περάσῃ στὸ Καστελλόριζο, δύον έμενε ὅ ἀδελφός του Ζαχαρίας. Ἐκεῖ, Τοῦρκοι Λαζοὶ θέλησαν νὰ τοὺς ἔξοντώσουν ἀπὸ φύδον γιὰ τὸ ἀνεριό τους παράτημα, ἀλλα και γιά νά τους πάρουν τὰ δύλα. Οι Βέργηδες σκοτώνουν τοῖς, και φεύγουν ἀμέσως. Περνοῖν στὴ Μιζόρα Ασία, στὸν Τσεπέμ, ἀναπατεύονται σε μιὰ αυτοπλοκὴ ὑπὲρ τὴν Χριστιανῶν, σκοτώνουν τάλι δύο Τούρκους και καταρεύονται στὴ Χίο, διστούν συλλαμψάνται. Σιδηροδεμένοι διδηγοῦνται στὴν Κοινοταντι-

υπούντο καὶ ρίχνονται στὴ φυλακή.
"Υστερὸν ἀπὸ τοιαῦ χρόνια, ὅταν Ζαχαρίας Βέρογης κατορθώνει νὰ δομαπετεύῃ καὶ μετημψιεύεται πρηγάνει στὴ Χίο καὶ ἀπὸ κεῖ, καταδιοικόμενος πάντοτε, στὴ Σμύρνην, δύον οἱ τασσούνθες τὸν ἀνάγνωσθαι καὶ τὸν πιάνουν. Λίγαν καιρὸν μένει στὴ φυλακή, γιατὶ πάλι κατορθώνει νὰ δραπετεύῃ. Μπούντι σ' ἔνα Μαγνάτικο σαράβι καὶ μὲν ἀυτὸν φτάνει σ' ἔνα λιμάνι τῆς Αιγαίου περιή. Τὴν ἐποχὴν ἔχειν κυριαρχοῦσσει στὴ Μάνη ὁ ἀγέρος τοῦ Ταῦχετον, ὁ Ζαχαρίας. Ὁ ἐνδόξος ὑματολός ποτέδειχται τὸν Κρητικὸν ἥρωα μὲ ναιοικήτη ἄγκαλια καὶ τοῦ δωρίζει μιὰ γαλιότα. Ὁ Βέρογης στρατεύει τοὺς πληγωτούς του ἀπὸ τοὺς τολμηρότερους Μανιάτες πεισθέοντα Ζαχαρία καὶ ἀνοίγεται στὸ Αίγαλον. Ἀπὸ τότε ἀρχίζει μιὰ σειρά κατορθωμάτων. Ὁ ζαπετάν Βέρογης δικαιούεται στὸ Αίγαλον. Τελος ἔνας Ἀγγελικὸ πολεμικὸ καταδιώκει τὴν γαλιότα του, πιάνει τὸ Βέρογη καὶ τοὺς συντρόφους του τὰ νερά τῆς Δήλου καὶ τοὺς παραδίδει σ' ἔνα θραμματικὸ πολεμικό, τὸ δόπιον τοὺς φέροντες στὴν Κων(πολι). Ἡ δίκη ήταν σύντομη. Ὁ Βέρογης καὶ οἱ δέκα σύντροφοί του καταδικάστηκαν σὲ θάνατο καὶ κορεμάτωνται.

Στό μεταξύ δὲ Γιωργῆς ήσαν στὸ ναυπηγεῖα ἐργαζόμενος ὁ πλιχμανίτης μαζὶ μὲ πολλοὺς ἄλλους χριστιανούς. Ἐκεὶ κατώρθωσεν νὰ κερδίσῃ τη συμπάθεια τοῦ ἀνεψιθρήσκου Καπετάν Πασού Χουστίνη, ὃ διότις τὸν ἀπελευθέρωσε καὶ τὸν προσέλεψε στὴν ἰδιαίτερα του ὑπηρεσία. Μετὰ καιρὸν ἔφηρε στὴν ἀδειὰ νὰ πάρῃ στὴν Κρήτη νὰ δῇ τοὺς γονεῖς του, ἀφοῦ πρῶτα ἐξησφάλισε τὴν ἀτι-
μοσιαρχίαν, καὶ ἔθεσε τὴν ὑπόσχεσιν ἡ οἰνοποιία την Κωνσταντινούπολι. Ἀγενώσωντας λοιπὸν δὲ Γιωργῆς Βέροιας ἐπέλεψε πρῶτα

στην "Υδρα, παρέλαβε τὸν ἑκεὶ εἰρισκόμενον τρίτον ἀδελφό του Νικίλαν και κατέβηκαν μαζὶ στὸ Μοχὸ τῆς Κορίτης. Ἐνώ έμειναν ἑκεὶ κοντά στοὺς γονεῖς τους και ἤσθιαν ἥπυχο, διετάχθησαν ἐναὶ πρωὶ νὰ παραδώσουν τὰ δηλα τους στὶς ἀρχές. Οἱ Βέργηδες ἀρνήθησαν και τὸ πρᾶγμα ἀνεργόθη στὸν Πασσό του "Ηρακλείου, ὃ άποιος διέταξε ἀμέσως νέα εμπορίας για γιανταράνους νά πάντα στὸ χωρὶν και νά φέρῃ τοὺς δύο ἀπειθεὶς ἀδελφοὺς ἔωντανούς ή πεθαμένους. "Ενας δύμας "Ηρακλείου ἐπέρχεται δύναμις Ιμβραΐμ Καπετανάρχης προθυμοτούμενος νά δειπνήσῃ τὴν ἀνδρεία του, ἐπόλιθε το γιανταρικό σῶμα και βγήκε πρώτος τὴν ἔναντι ἔξαδελφό του και ἐναντί θηρώδιο ἀράτη γιά νά χτυπήσουν τοὺς Βέργηδες. Κατώθισαν λοιπὸν αὐτοὶ νά γάρ τάσσουν πολὺ προτίτερα στὸ χωριό. Ἐκεὶ μὲ ὑπούλοτη προφασίσθηκαν πώς ἤσθιαν τάχα νά διασκέδασσουν μὲ τὰ δύο ἔνητεμένα ἀδέλφια. Ἐτυχε παλιστα νά τοὺς βροῦν σὲ γλέντι μὲ συγγενεῖς και φίλονς, γιατὶ ὁ Γιωργῆς ἀγαποῦσε πολὺ τὸ χωρό.

Οι δύο ἀδελφοί, σὰ παλληκάρια ποιήταιν, ὑποδέχθησαν μὲ φιλοφρούριο τοῦς Ὁμωναίους· καὶ γὰρ λίγη ώρα διασκεδάζαν μαζῇ. Σὲ μιὰ στιγμὴν ὁ Ιμβραῖος Καπετανάκης λέει στὸ Σιωνῆ γῆισατε.

— Ἔγώ θού αἴπετηδες ἄπ’ τὸ Ἡόπλειο γάρ να σᾶς χαιρετήσω ποὺ γνώσατε ἀπό τὴν εἰνιότητα. Δέν τοὺς ἀφίγουμε τοὺς ἄλλους καὶ γάρ πάπει στὸ Μετρό ποὺ ἔγω δικοίς μας ἔγινθασι.

Οι Βέργιδες ἐδέχθησαν τὴν πρότασιν. Ἀπεφασίσθη νὰ προπο-
ρευθοῦν δὲ ἀδελφὸς τοῦ Γιωργίου καὶ δὲ ἔξαδελφος τοῦ Ἰμβραΐμ γιά
νὰ προετοιμάσουν τὸ τραπέζι. Οἱ δύο Τούνοχοι είχαν κυρφά συνε-
νηγητικά μόλις απόντες δὲ ἔξαδελφος τοῦ Ἰμβραΐμ πινθοβολισμὸν
σκοτώστως καὶ αὐτὸς τὸ Νικόλαο.

Ετοι λοιπόν, μετά μιὰ ώρα, ξεκίνησαν και αύτοί κατευθύνομεν στο Μειόχι. «Ο Ίμβρατος έπήγαινε καθάλλα κρατώντας στο χέρι δύλο δίκαιου (τσιφτέ), έχοντας στή μέσην δύλ πιστόλα και γιαταγάνι. «Πόλισμέ ος έπισης ήτανε κι' ο 'Αράτης. «Ο Γιωργής πήγαινε πεζός, έχοντας τρομπόνι, δύλ πιστόλα και γιαταγάνι. «Ενώ έβαδιζαν, ο Τονδρος κατώρθωνε να μένη πίσω έφιππος, αφήνοντας το Γιωργή νά προσωρινή. Και έτσι διδολοφόνος φοβήθηκε τόν ήρωα και τού είλεγε «—γιατί νά σε βιαρίνοντας τ'άρματα, Γιωργή, και νά κουράζεσαι; Δέν κρεμάς το ντυσιφένι σου από τη σέλα του αιδίγου μου.» Ο Γιωργής άπαντοπος: «—Γαϊδούρη πού δὲ σηκώνει το σαμάρι του δῶσε του τα 'άδικας». Τότε ο Τονδρος

© Οι μένας Γάλλος ἀδερφοίς ΤΑΤΛΑΣ

απειλήνα σημαία, γιατί τοτε μόνο είχε υψηλή
θεώρη δια μέρη κοιλυβίνεις σφαίρες (κατά τὴν παράδοσιν) οι Βέργηνδες
δὲν έλαβονταν ποτέ. Πυροβολεῖ λοιπόν για τρίτη φορά και πληγώνται τὸ Γιωργῆν οἱ Γιωργῆνοι τοτε πιά ὁ Γιωργῆς
φωνάζει : «—Ε—, 'Αγορά, έκανες έδυν τὸ κέφι σου, έπαιξες τόσες έβι-
βερά, γά τα πατέον δάκ' ένα μόνο πά.

Πυροβολεῖται λουπόν μὲ τὸ τρομόπον καὶ τὸν σωμαῖςει κάτω ἀπὸ τὸ ἄλογο τερρό. Βγάζει ἀμέσως τὸ χαντζάρι δι Γιωργῆς καὶ σὰν ἀσπραττὶ χύνεται καὶ ἐπάνω στὸν Ἀράπη, τὸν ὅποιον καὶ γιγαντόσωμο ἀναποδογύριζε, βρέζει τὸ γόνατο στὸ στήθος του καὶ ἐπικάψεται νὰ τὸν φράξῃ. Ἄλλη δὲ Ἀράπης κλείει σάνη παιδιά, καὶ τὴν ἑλεος καὶ δὲ Βέργης τὸν λυπάται καὶ τοῦ λέει: «—Σ᾽ ὁρηγὸν ἐλεύθερο γιατὶ ήμουν καὶ ἔγω σταλάβης στὰ κάτεργα καὶ ξέρω. Πήγαινε νὰ γίνεται δῆ, τι εἰδες;» Η Δημητρίδης Μούσα δηγείται τὸν παῖδισκο ἀπό τοῦ νεγανού Κοπτός ως ἔξις.

Ki' ó 'Αοάπης ó κακόμοιος ἔπεστι λιγομέρος

Nὰ μὴ τὸν σκοτώσουν γιατὶ ἥταν βαλμένος.

— Σώπαιτε, Ἀράπη, σώπαιτε, καὶ ἐγὼ δὲ σὲ σκοτώνω

Μα ὡς σ' ἀφῆσω ξωταρόν τοι δηγάσαι μόνο.

Στὸ μεταξὶ δὲ Τοῦρκος· καὶ ὁ Νικήλαος; Βίργιν; ποὺ εἰχαν φτάσει στὸ Μετόχη καὶ είχαν αὐτούσει τοὺς πυροβολαιμούς ἔστεκαν σαστιχένοι. Οἱ Νικόλαος ἦθελεν νὰ κατεβῇ στὸ δρόμο γιατὶ νὰ μάθῃ τι πυρβαίνει, ὅ δε Τούρκος τοῦ ἐλεγενε πεινά γιατὶ νὰ μὴ διαποτέρι τάχα κανένα κινδύνον. Τέλος επειδὴ ἐπέμεινε τὸν ἀφῆσε, ἀλλ’ ἀμέσως τὸν πυροβολεῖ ἀπό πίσω καὶ τὸν ωίχνει νεκρό.

Ο Γιωργῆς, ἀκούσας τοὺς πυροβολισμοὺς ὑπόπτευσε τὸ φόνο τοῦ ἀδελφοῦ του, τρέχει καὶ τὸν βρίσκει νὰ πλέγ στὸ αἷμα του. Ορμᾶ μὲ λύσσα στὸ Μετόχι κοὶ βρίσκει τὴν πίρια γλειδα·

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΑ ΠΑΣΟΥΜΑΚΙΑ

Είχα έπισκεψθε τὸν φίλο μου Φρεσάνκ στὸ σπίτι του. Μιλούσαμε ἀρκετή ὥρα παρισταμένης καὶ τῆς συζύγου του. Σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ αὐτὴ ἔφυγε γιὰ νὰ κοιμάσῃ τὸ μαρό της εἰπα στὸν φίλο μου :

— Δὲν σ' ἔρωτῷ ἂν εἰσαὶ εὐχαριστημένος μὲ τὸ γάμο σου, γιατὶ βλέπω διὰ τὴν εὐτυχεῖς.

— Ναι. Πολύ, μου ἀπάντησε.

— Μά, πῶς δάβολο παντεύθυνες, σὺ δὲ Ιάκωβος, δὲ τόσο τρελός, ξαναρώθησα.

— Αύτοῦ, φιλούρα μου, μὲ δέξομε δὲ Φρεσάνκ, αὐτὸῦ εἶνε μᾶλλον λόγηση ιστορία. "Αν ἔχεις δρεξὶ ἄκουσε νὰ σοῦ τὴν διηγήθω !

— Εξέρεις λοιπὸν διὰ πάντοτε ἀγάποντα τὰ μέρη αὐτά. Θυμᾶσαι τὰ Κυριακάτικα πρωὶνα μᾶς ! Ήσσος φορές ταξιδεύουμε στὸ Μάρονη, στὸ Περέ... Μετὰ τὴν ἀναχώρησι σου γιὰ τὸ Μαρόκο, ἔχοδους μόνος μου στὰ μέρη αὐτά. "Εκάπεντα καμιά βόλτα στὸ χωρίο, ἔργωσα, ἀναταυμόυσον καὶ τὰ χαράγματα τῆς ἐπομένης, χρῆ ! στὴ βαρούλη, ξεναγύριζα στὸ Παρίσι... "Αχ ! τὰ ὡμοράς αὐτὰ πρωΐνα, ποὺ αἰτήνεσα τὸν ἑαυτὸν σου ἐλαφρό, σὰν τὶς βαρούλες, νέο καὶ δυνατὸ σὰν τὰ καλοκαιριάτικον ἥλιο, χωρὶς στενοχώριες, σὰν τὸ νερό ποὺ δὲν ἀδλαντεύεται ἀπὸ τὸ παραμούστερο κύμα.

Μιὰ μέρα, ἀφῆται τὸ Μάρονη καὶ μπῆται σ' ἓνα τὸν παραπόταμο τριγυρίζοντας γύρω αὐτὸῦ ἔνα νησάκι, μετὰ κοντιά ἀφριένα, καμνούντας τὴν βαρούλη μου νὰ προχωρῇ μὲ μᾶλλον αὐτασθητη κίνησι τῶν χεριών. "Ο ἥλιος πούλαμε στὰ δέντρα, τὸ νερό ποὺ ἀστραφεῖ δροσιά τὸν στὰ μπράσα μου, ή γύρω ἡ συσίλια, δῆλα αὐτὸν μὲ μεθυδαν μὲ ποίησον. "Εξαφνα, σὲ ἀπόστασι λίγων μέτρων, βλέπω δύο νειρὲς γυναικεὶς ποὺ κοιλυπούν. "Η μάλισθη ἀκούει τὸ πενινόνδρα τῆς καὶ λατέτειει, αὐτὴν τὴν πατέλιο σῶμα της ; καὶ τὰ θυμαρά σα μαρύρα τῆς μαλλιά. "Η ἀλλή ηταν ἡδη στὸ νερό. Προσπαθοῦσε νὰ δώσῃ θάρρος στη συνερόφιστα τῆς, χτυπώντας τὸ πόδι σὰν τὴν ἀνήσυχη φιλάδελφη, δεν μὲ ἀντέληθη. "Ε, φίλε μου ! Τί φεγγούλη ηταν ἔπειν... Μόλις είχα τὸν καιρὸ νὰ τὴν παραπότησω καὶ χάθηκε τραβώντας μαζὶ τῆς τὴν ἀλλήλη...

Στὸ σημεῖο αὐτὸῦ τῆς διηγήσεως δὲ Ιάκωβος σηκώθηκε γιὰ μᾶλλα στιγμὴ, πήγε σ' ἕνα μαξιλαράκι καὶ εἰναγόρισε μὲ δύο μικροκοπικά πασούματα.

— Ναί ! μοῦ περιέπειται. Αύτά μονάχα μοῦ ἀπέμειναν ἀπὸ τὸ ὡραῖο αὐτὸῦ συναπάντημα. "Ετρεξα στὴν ἀμποτιδιά τα ἀρχαῖκα καὶ τὰ πήρα μαζὶ μου εἰς ἀνάμηνσην τῆς ὁρίζουσας αὐτῆς συναντήσεως. Τὶ κομψά ποὺ ἔστην ! Τὶ χρωτωμένα ! "Ημούν καὶ δῆλα ἔρω τευμένος μαζὶ μὲ τὴν ὡραῖα ἀγωστο... —

— Αλλά, τὸν διέκοψε, σὺ εἰπες, διὰ μόλις τὴν εἰδες ;

— Αγαπητέ μου φίλε, ἀπάντησεν δὲ Ιάκωβος, μιὰ νέα γυναίκα ποὺ βράνεις ἀπὸ τὸ μπάνιο μπρός στὰ μάτια ἔνος ἐπωτεύχην φιλάρητον εἰσοπτεύτεντεν χρόνων, δὲν μπορεῖ παρὰ μόνον ὅρετας νὰ ἔχῃ καὶ πλεονεκτήσια.

— Λοιπόν ;...

— Λοιπὸν τρεῖς Κυριακές κατὰ συνέχειαν πήγαιναν ἀποφασισμένους νὰ τὴν ξαναίδω καὶ ἐποθετούμενους στὰ περίχωρα. Δυστυχῶς δῆμος ὁ κόπος πήγαινε χαμένος.

— Ηλιθὲ τέλος καὶ τὸ φινώπορο ποὺ δὲν κολυμποῦν πλέον. Είχα περίπου λησμονήσει τὴν περιπτειά μου αὐτὴν, ἀλλὰ διατηροῦσας πάντοτε τὸ πασούματα. Τὸν χειμῶνα ποὺ ἐπηκόλουθησε σὲ λέγο πήγματα σχεδόν κάθε βράδυ στὸ χορό. Καταξεδεύομεν σὲ γάντια ἀσπρά καὶ σὲ σκυρπίνια. "Ολος μοὺ ὁ μισθὸς χαλιτάντων γιὰ τὴν τοναλέτα μου. Καὶ φυσικά ἐτις κομψὸς ποὺ ἔμουν περούσσα γιὰ πρώτης τάξεως γαμπρός. 'Απλγγελλα Βρελαίν, τὸ κορίτια μὲ θερικαν κομψὸς καὶ ἡ μητρέας ἀνθρωπο μὲ ἄξια. Μὲ δόμαζαν 'Χαριτωμένο Πορίγκητα !...'

... Τὸ πρῶτο, γυρνώντας σπίτι μου, σκεφτόμουν διὰ τὴν ἀστέρας νὰ δουλέψω στὸ 'Υπουργεῖ. 'Επίσης τὰ οἰκονομικά μένην. Τὰ χρυσάσια μὲ τὸ δόπλο του φωνάζοντας στὸν Τούρκο :

— Ερ ! δέξο, δειλέ, δολοφόνε ! "Εργα νὰ σκοτώῃ της καὶ μένα !... "Αλλή δοτιρίνος δέν τοιμά νὰ ξεινιάσῃ ἀπὸ τὸ Μετόχι καὶ ὁχράνεις ἀπὸ πίστα τὴν πόρτα. 'Ο Γιωργῆς θέλεις νὰ ψύχῃ τὸ κεφάλι την ἀσλερῆ την γιὰ νὰ μήγι πέι στὰ σέχρια τῶν Τούρκων, ἀλλὰ ἡ καρδιά του δὲ βιαστᾷ. Μὲ δάρκυα στὰ μάτια, γονατίζει, φιλεῖ, τὸ σκοιωμένο στὸ μέτωπο καὶ φεύγει πληγωμένος κλαίγοντας. Πηγαίνει στὸ χωρίο ἀποχαιρετά τὸν γονεῖς του καὶ ἀναχωρεῖ γιὰ τὴ Σάμο, δύπον βρίσκει ἀσυλο στὸ σπίτι ἐνὸς Κεφαλλωνίτη γιατροῦ, στὸν δύποντὸν εἱτεύσεται τὴν θεραπεία τῶν πληγῶν του. Σὲ λίγες μέρες καταφένανταν στὴ Σάμο—συγγενεῖς τοῦ φρονθισμένος Ιαμβατίου δωροδοκούν πλούσιως τὸ γιατρό δὲ ποιοῦς βάζει δηλητήριο στὰ τραύματα του Βέργη καὶ ἔτσι τὸ παλληκάρι τῆς Κρήτης πέθανε μὲ φοβερούς πόνους τῷ 1820.

μου δὲν πήγαιναν καθόλου καλά. Μὲ ἐπίστρωνε κάποιος μάγειρος καὶ κουτσόρωγα, μὰ ἄξαφνα μοῦ ἐκοψε ὁ ἀνθίος τὴν πίστασι !...

... "Ηταν συνεπῶς καιρός νὰ σκεφθῶ τι ἐπρεπε τὸ θέριον. Θά μοῦ ἤταν βέβαια πολὺ εὔκολο ν' ἀφίσω, χωρὶς πολλὴ στενοχώρια, αὐτὴ τὴ ζωὴ τῆς ψευτικῆς εὑμάρειας καὶ νὰ ἐγκαταλείψω τὶς καθεβούντες πολυέξοδες χορευτικὲς ἐσπερίδες, ἀν δὲν είχα κάμει τὴ γνωριμία μᾶς καρδινάρησης παιδούλας.

... "Ανταμόρναμε στὸ χορὸ συχνῶν καὶ τὸ καταφέρναμε νὰ χορεύωμε μαζὸν τὸ κοτύγιον. Εύχαιροι στούμην πολὺ νά τὴν βλέπω, ἀλλὰ δὲν τὴν ἀγαποῦντα. Τούλαχιστον ἔτοι πίστενα. Μόλις, δῆμος, μὰ μέρη μὲ πληροφόρησε πῶς θάψαντας ἀπ' τὸ Παρίσι καὶ δέν θά την ξανάβλεπα, ἡ ζωὴ μοῦ —δῆλη ή φτωχὴ στενὴ ζωὴ τοῦ υπαλλήλου— μοῦ ἐφάνηκε τετοια κού πραγματικά ήταν. Χωρὶς κανένα σκοπό, μίζεη, συφρομάσην. Τὶ τὴν ἡθελα τετοια ζωὴ ;...

Τὶ νὰ κάμω δῆμος ; Μήπως μοῦ ἤταν δυνατὸν καὶ νὰ τὴν παντρευθῶ τὴν νέα αὐτὴ ; "Ο πατέρας της, είχεν ἔνα ἐργοστάσιο στὸ Ισπάν. "Ηταν πολὺ πλούσιος, χήρος καὶ είχε τὴν φήμη ἀνθρώπου στοιδιδούμενου φανατικά στὴν κερδοσκοπία. 'Ασφαλέστερα τὸν δὲν θὰ εἴηνταν οὐδὲν τὸν κόρη του. Τότε συνέλαβα τὴ σκέψη νὰ πλουτίσεις καὶ ἔγω.

Νά φύγω. Σοῦ ἔγραψα ἔκεινο τὸ γράμμα ποὺ τόσο στέκιμε ν' ἀπορήσης καὶ στὸ δόπον σου ζητούμενη πληροφορίας γιὰ τὴν καλλιέργεια καὶ τὴ βιομηχανία τοῦ Μαρόκου. 'Αλλὰ ποτὶ πρὶν ἀναχωρήσω ήθελα νά τὴν ξανάδω καὶ γά τὴν μιλήσω. "Ἐπρεπε νὰ συναντηθούμενος σ' ἔνα χρόο. "Ηταν ὁ τελευταῖς τῆς ἐποχῆς. Εκείνο τὸ βράδυ, θυμούτος, ἤταν πετό ωραίας ἀρμή, ἀλλὰ καὶ πειτο κοκέτα. Διαρκούντος ἔνδος βάλει, τῆς είπα παντρεύομαι ! Παντρεύομαι μὲ μιὰ νεφάλιδα ποὺ είδα κατέρχεταις πονηρά.

— Καὶ ἔγω ἐπίσης, μοῦ ἀπάντησε. Ξέρετε καλὰ πώς αὐτὸς είνε διελευτίος.

— Δὲν θὰ ξανάρθω οὗτε τὸν ἐρχόμενο χειμῶνα, ξανάπα.

— Γιατί ; Μήπως παντρεύεσθε ; μὲ ωρήτησης καμογελῶντας πονηρά.

Γάλι μιὰ στιγμὴ τὰ ἔχασα καὶ δέν ἔξερα τὶ νά τὴς πῶ. "Ημον πατέρας ιασιμένος. Τέλος μιὰ σκέψη μου κατέρχεταις επιφρίνα.

— Ναί, τῆς είπα παντρεύομαι ! Παντρεύομαι μὲ μιὰ νεφάλιδα ποὺ είδα είδα κατέρχεταις πονηρά μου.

Αὐτὴ μὲ κύτταξε παράξενα. Δὲν τὰ ἔχασα ἐντούτοις καπόδουλον. Τῆς διηγήθηκα μὲ κάθε λεπτομέρεια τούς... δῆθεν ἔστοις μου μὲ ἔκεινην ποὺ συνήγητησα νὰ κολυμπάω στὶς δύκες τοῦ Μάρονη. Γιὰ νὰ δώσω δὲ περισσότερη ἀληθηγόφανεια στὴ διηγήση μου, συστάρωσενα συγκεκριμένες λεπτομέρειες. Τὸ δόνομα τῆς βιορούμας μου, τὴ μικρὴ πλάκη, τὴ ξανθιά ἄμμο καὶ τέλος τὰ πράσινα πασούματα.

Αὐτὴ τὴν ἀρχὴ τῆς διηγήσης μου, παρετήρηση πόλεις τὰ μάτια τῆς ντάμας μου λαμπτοκοπούσαν παράξενα. Τὰ μάγουλα τῆς είχαν κοκκινίσσει. Οι διὰ τὴν ἀνεσκόνοντο διαρρώκες. Κόντευν νά κλαψήρων. Επίσημα θάνατον, σκέψηταις μέσα μου. 'Άλλα δύταν πειταί μιλήσω γιὰ τὰ πασούματα, ἔνα δυνατὸ γέλοιο μὲ κοκκάλωσε.

— Τὶ αἴστει !... φώναξε καὶ μὲ μιὰ τρέχοντας πόδες τὴν ἀδελφὴ της, στην ἀλλή ἀσπρή τοῦ σαλονίου, τῆς είπε :

— Σούζη ! Σούζη ! ἔλλα νὰ σοῦ συστήσω τὸ κλεψτή ποὺ σηκώνεται σου !...

Τὸν ὑπόλοιπα τὰ μαντεύεις. "Η Σούζη είνε τῶρα ἡ κουνιάδα μου. Είνε μιὰ ἀξιολάτρευτη δεσποινής ποὺ ἔχει τὸ μικρότερο πόδι του καθὼς βλέπεις καὶ τὴ μεγαλείτερη καρδιά. 'Εννόησε τὸν ἀστέρα μου γιὰ τὴν ἀδελφή της τὴν Ισαβέλλα, καὶ ἀνέλαβε νὰ μᾶς παντρέψῃ. 'Επεισο διοτί ποτὲ τὸν μικρότερο της άσπρης πόρτας της θέλει την Ισαβέλλα, καὶ μένειντας γίνεται μεγάλης γυναίκα μου.

— Καὶ η Σούζη ;... Είνε παντρεμένη ; ωτήση.

— Οχι. Μένει μὲ τὸν πεθερό μου. Συχνά ἔρχονται στὸ Νοζάν καὶ μᾶς βλέπουν. Τὶς ήμέρες αὐτὲς η Σούζη καὶ η Ισαβέλλα κολυμποῦν, δύποι ποτίν, ἀλλὰ τώρα δὲν φεύγουν, δταν μὲ βλέπουν. Νά, πρόσθετεν δὲ Ιάκωβος ἀνοίγοντας ἔνα ἀλμπονύμ φωτογραφιῶν. Δέξ την...

Δὲν μπόρεσα νὰ κρατήσω τὸ θαυμασμό μου :

— Μὲ είνε ἔξαιστα ! φώναξε ἐνθουσιασμένος.

— Ο 'Ιάκωβος μὲ κύτταξε χαμογελῶντας:

— 'Αληθεία ; μοῦ είπε. "Ελλα τότε καμιαὶ μέρα νὰ κάμωνται κανένα γύρο μὲ τὴ βάρκα, τὴ Κυριακή, δύποι ποτίν. Θά προσπαθήσω νὰ σοῦ βρθάνω καὶ σένα ἔνι ζευγάρι πασούματα...

Μετάφρασις Δ. Γ. Καραμπέρη

